

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

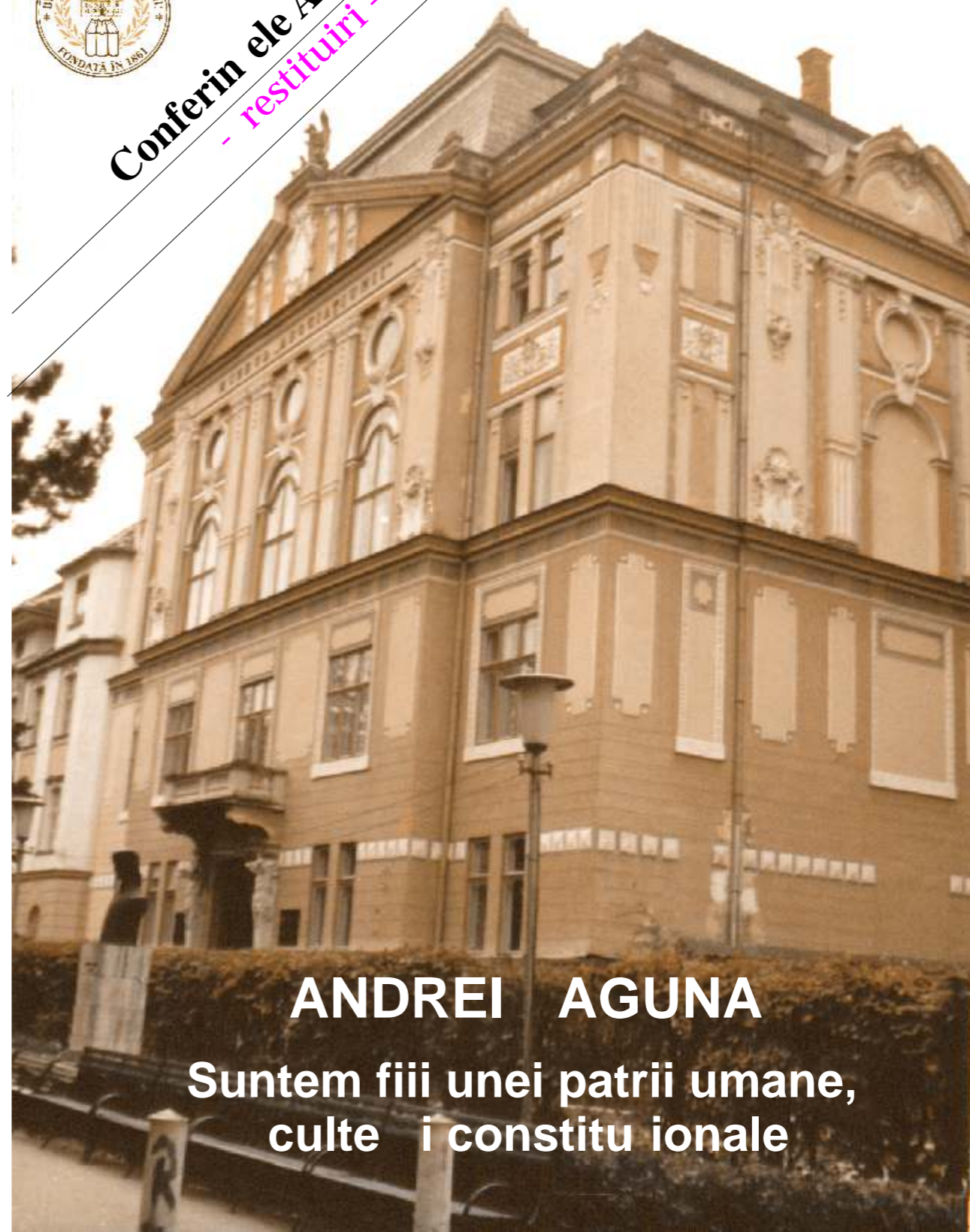

Foto: Daniela Rusu

Conferințele ASTREI
- restituiri -

Nr. 37/2010

ANDREI AGUNA

**Suntem fiii unei patrii umane,
culte și constituționale**

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

ANDREI ȘAGUNA: *„Suntem fiii unei patrii umane,
culte și constituționale”*

Andrei Şaguna
1809-1873

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Maria **Bădilă**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

**CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU**

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjstrasibiu.ro>, e-mail: bjstrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i> (nr. 1)
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i> (nr. 2)
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i> (nr. 3)
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i> (nr. 4)
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i> (nr. 5)
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931-</i> (nr. 6)
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i> (nr. 7)
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	(nr. 8)
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i> (nr. 9)
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i> (nr. 10)
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i> (nr. 11)
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i> (nr. 12)
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i> (nr. 13)
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i> (nr. 14)
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i> (nr. 15)
George Banu	<i>Actorul european</i> (nr. 16)
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i> (nr. 17)
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i> (nr. 18)
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i> (nr. 19)
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i> (nr. 20)
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i> (nr. 21)
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i> (nr. 22)
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i> (nr. 23)

Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i> (nr. 24)
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i> (nr. 25)
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i> (nr. 26)
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i> (nr. 27)
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i> (nr. 28)
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i> (nr. 29)
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i> (nr. 30)
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i> (nr. 31)
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i> (nr. 32)
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i> (nr. 33)
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicăm persoanele noastre (...))»</i> (nr. 34)
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i> (nr. 35)
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i> (nr. 36)
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i> (nr. 37)

Andrei Șaguna
1809-1873

ANDREI ȘAGUNA

Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale*

Cuventarea Ess. Sale Eppului Siaguna,
amintita f. 20.

Omulu, căci între dureri sau nascutu si căci póte se ajunga la doritul
scopu numai prin multe neplaceri si ostenele feliurite – uneori de totu tardiu,
uneori earasi mai timpuriu, precum 'lu favoriseaza si împrejurarile – se
spaimenteaza, vediendu necasurile cele obstesci a le neamului seu, si aceasta
spaima 'lu face pre elu, de nu se încumeta a se destiná spre întreprinderea unui
lucru bunu si nobilu, ce cere unu timpu mai lungu spre seversire, caci se
desteapta în elu o îndoiala despre ajungerea scopului propusu, sciindu de
siguru, că timpul vietiei lui este incertu, bà dupa doue trei diecimi de ani ilu
parasescu poterile trupesci si intelectuale, si că este problematicu, óre ajungeva
scopulu întreprinderei sale, si asia între astufeliu de îndoiele pline de icoane
înspaimantatóre si desperate, vine la acea idea nenorocósa, că lui nu i remane
alt'a, de catu earasi între dureri si nevoi a esi din aceasta lume si a ajunge la
stadiulu prefacerei in pulbere.

Omulu vede anca în acestu mare teatru alu lunei, cum lucruri maretie
ale strabuniloru sei se prapadescu înaintea ochiloru nepotiloru nepasatori, cum

---

* Cuvântarea episcopului Andrei Șaguna ținută în 23 oct. 1861 cu ocazia deschiderii
adunării generale a Asociațiunii ASTRA, în Actele privitoare la Urdirea și înființarea
Asociațiunii Transilvane pentru literatur'a romană și cultur'a poporului romanu, Sibiu, 1862,
p. 37-48, manuscrisul cuvântării se află la Biblioteca ASTRA, Colecții Speciale, M. VI 2/8.

Titlul aparține editorului.

Textul păstrează ortografia vremii.

6..... *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

vitiulu se remunereaza; de aceea apoi se disgusteaza si se retiene de ori ce activitate, întipuiindusi negligarea si nimicirea cea urmanda a faptei sale maretie din partea urmatorilor sei nepasatori, ce elu cu mari si însemnate jertfiri, ba inca si cu însusi sangele seu oau pecetluitu. Din astfelu de împrejurare provine apoi și aceea, ca unde nu este sperantia si prospectu pentru garantisarea sustînerei unei fapte mai maretie prin posteritate, acolo se sugruma activitatea, si asiá apoi omulu celu în dureri nascutu si in tota viati'a sa muncitu de slabiciunea altor'a, si disgustatu prin aceea, se desparte de lumea aceast'a între dureri cumplite si în sfersitu numai în morte 'si afla scapare. Astfelu de omu este vrednicu de compatimire, căci n'au cunoscutu chemarea si destinati'a sa pe pamentu; despre unulu că acest'a nu se pôte dice că au traitu, ci că sau viscolitu în noianulu vietiei! căci de si i sau potutu întemplà, că desiart'a portare a unor'a se vateme modesti'a lui; desi au vediutu, cum unii funduli si slabi la minte ruinează monumintele barbatiloru meritati din vechime; de si au bagatu de seama, cum unii dintre clienti se arata nemultiamitori catra mecenatii loru; de si au observatu si aceea, că sunt timpi în viati'a staturiloru, candu legile cele umane se osendescu si în loculu loru vinu la stapanire legi barbare; desi au vediutu, că fruptele mintiei culte si a le moravuriloru civilisate sau silitu a face locu lucruriloru mintiei neculte si a le barbarismului; totusi elu din tote acestea n'aru fi trebuitu se urmareasca alt'a, de catu aceea, că totu omulu se nu se disgusteze de facerea lucruriloru morale si maretie, din caus'a unoru omeni miserabili, carii nu că cum aru despretiui lucrurile morale si maretie, ci moravurile loru stricate si degenerate nu mai sunt harnice se cunósca folosurile fapteloru culte si civilisate.

Însa fiindcă omulu astfelu, precum amu disu, pôte fi dispusu numai atunci, candu elu va fi povetiuitu de imaginatii si naluciri, ba înca si de egoismu, care pe nesimtite sau încuibatu în elu si poterile lui intelectuale le au

amortitu, pentru aceea dicu cu credintia tare: că omulu nu are cauza bine cuventata de a se plange asupr'a fiintiei sale si de a se sparià de nevoi si greutati, care 'lu potu întâmpinà pre elu în viatia, deaca va sci întrebuintià cu folosu armele, va se dica, poterile sale trupesci si sufletesi; càci plasmuitoriulu lui sau îngrigitu, cá faptur'a lui cea mai nobila se nu fia mai necajita în lume, cá cum sunt celelalte vietuitórie; ba, precum vedemu, D-dieu au subordinatu omului tóta lumea; asia dara omulu n'are cauza de a se vaità asupr'a fiintiei sale, ci are trebuintia de o gandire si judecare, prin care sa se povetuiasca la cunóscerea modului celui siguru, cá sa se seie folosi de bunatatea, cu carea lau înzestratu pre elu facatoriulu, si atunci va afla elu interesulu vietiei sale, si lumea i va fi lui raiu, desi neste necasuri va simti inim'a lui. La convingerea si fericirea aceast'a va veni totu omulu, deaca desvoltarea poteriloru sale trupesci si intelectuale o va promová, càci omulu înca e o faptura miserabila, deaca facultatile mintiei lui suntu amortite si ne cultivate.

Astadi este prea usioru, cá omulu se vina la aceste cunoscintie, càci nu mai este elu în stare nomadica, ci sociala; càci elu este membrulu unei religii, ce dà lumei lumin'a cunoscintiei; càci veaculu nostru este veaculu luminarei si alu civilisatiei; càci guvernele se povetuiescu astadi de principiulu celu maretiu si santu alu crestinismului. Eara pentru noi este si mai usioru se ne inprietenimu cu acea convictiune, cá potemu fi norocosi in viati'a nostra, deaca ne vomu sci folosi de bunatatile poteriloru nostre trupesci si intelectuale, càci suntemu fiii unei patrii umane, culte si constitutionale, de aceea inzestrate cu astfeliu de legi, care promoveaza binele privatu si obstescu prin egal'a îndreptatire de drepturi, inainteaza mijlócele de cultura si civilisatia, si asia legile patriei nóstre suntu de natura progresiva, desi în trunu punctu anca ne apasa, adeca în punctulu nationalitatiei; dar si în privinti'a aceast'a, dupa cum speramu, se voru perfectioná legile patriei nostre. Este asia dara lucru prea

8..... *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

firescu, că noi știindu chemarea noastră că omeni sociali, și cunoscându trebuințele noastre, precum și auzindu și înțelegându glasul cel puternic al veacului civilizat, în care trăim – nu putem neglijă acea detorie, cu care suntem deoblegati către noi înșine și către toți aceia, cărora ne stau mai aproape, adică către conșionalii și compatrioții noștri. Noi, fără să ne lasăm a ne rapa de niste imaginații, simțim în noi o potință de a ne perfecționa pre noi și pre ai noștri prin mijlocele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, neam hotărât a ne consolidă într'o asociație bine organizată, care să se facă siesi de problema promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sânul nației noastre.

Să 'mi dați, mă rog, Domnilor! voia de a disera pe scurtu despre astfelu de asociații, precum va fi a noastră.

Asociația se caracterizează în deobște decătre cei competenți de o corporație, ce se consolidează din vreunu impulsu sau trebuință, spre ajungerea unui scopu hotărât. Astfelu de Asociație pôte se fie de două plase, și adică stabilă, cându dură nepreruptă cu sau fără ținerea sfaturilor; sau momentană, care totă activitatea sa o concentrează într'o sfațuire – Asociația stabilă pôte avea felurite probleme, precum este natur'a lor; așa s. e. asociație literară în deobște, și deosebi cu privire la obiecte literare generale sau singurătice; asociație de industrie, de agricultură, de pomologie, de asigurări a vieții, a edificiurilor și a semenaturilor s.a. Tôte aceste asociații bazează activitatea lor pe legile dreptului privat, sau pe cele ale dreptului public, de aceea suntu ele sau private sau publice; private se dicu, cându numai membrii asociației iau parte la adunări, ear publice se dicu acelea, la ale caror adunări ori cine pôte lua parte, de aceea apoi astfelu de asociații publice se numescu adunări populare. – Mai

departe asociatiunile potu fi autorisate dela statu, seu dela organele lui; dar potu fi si de sine statatóre, adeca independente; deunde apoi urmeaza, cà asociatiunile facia cu împrejurarile loru esentiale sunt cà reuniuni private, publice si politice, si se infiinteaza seu în urm'a învoirei contractuale si se organizeaza prin statute, seu numai în urm'a unei contielegeri verbale fara organisatia formala.

În legatura cu aceste de vomu cercetá partea cea istorica si positiva-juridica a asociatiuniloru, atunci vomu aflá, cà acelea sunt asià de vechi, cá si omenimea, prin urmare ele sunt mai vechi decatu staturile, deora ce mai înainte de infiintiarea staturiloru au esistatu isvorulu omenimei mai înalte si alu culturei ei; càci este fara îndoiala, cà statulu nu sau formatu din unulu cate unulu membru alu seu, ci mai înainte de toate sau formatu reuniuni de singuratici omeni, de mai multe familii, de proprietari de averi, de maiestrii si de religii, si de aperare de catra inimici, de unde apoi sau formatu comunele bisericesci, satesci, cetatiene, si din tote acestea statulu. Este afara de îndoiala, cà însesi relatiile si drepturile confesionale, politice si sociale sau formatu în urm'a reuniuniloru, pentru cà pana candu celelalte fapturi ale lui D-dieu fara reguli positive, ci numai dupa boldulu loru indestulescu lipsele sale si se apera, într'aceea omenii cá fapturi rationale numai prin referintiele loru reciproce positive, prin comunicarea ideiloru, pareriloru si a iscusintiei, precumu si prin împrumutarea puterii loru morale, intelectuale si fisice cu privire la timpu si la locu, potu deveni la ajungerea destinatiei loru si la desvoltarea mai deseversita a poteriloru, ce le suntu loru înnascute. –

De s'aru lasá omulu pe sine, adeca pe a lui propria individuala lucrare si activitate si ar trai în singuratate, fara contactu cu alti omeni, atunci negresitu aru cadea cei mai multi omeni în trandavia, în lene, în nepasare, în egoismu, ba si în descuragiare miserabile si detestabila, prin carea i saru face

10..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

lui viati'a o nenorocire si lumea o aru socoti de valea plangerei. De unde se vede, ca omulu este destinat a traí în societate. Si fiindu ca împrejurarile si trebuintele omului se schimba, dupa feliulu si caracterulu timpiloru si alu cerintieloru: pentru aceea si asociatiunile se formează si se acomodeaza dupa acesti factori, carii pe dreptu se potu socoti ca niste hrane noue de activitate pentru cultur'a si propasirea omeniloru si a staturiloru; caci ele din nou aducu în harmonia asiediamintele staturiloru cu viati'a libera nationala a natieloru întregi si a membriloru loru singuratici, de vreme ce asociatiunile au anca si asupr'a individeloru celoru mai necultivati ai societatiei statului o înrîurire cultivatore, disciplinitore si nobilitore; de unde se vede, ca asociatiunile nunumai nu impedece pre staturu în propasirea loru pentru binele cetatieniloru loru, ci înca spriginescu acelea, pentru ca asociatiunile cele organisate arata tuturoru lips'a cea neîncungiurabila, de a nesui dupa niste scopuri mai înalte si nobile si dupa respectarea santieniei legiloru firesci si positive, si asiá asociatiunile desvolta principiulu celu mai înaltu alu vietiei si destinatiei omenesti, spiritulu comunu si izvorulu a totu, ce este bunu si folositoriu. Aceste iviri folositoare pentru omeni sociali, remanu nesocotite si despretiuite numai la unu poporu de totu necultu si paduretiu, carele din nenorocire este supusu unei stapaniri despotice, ce sugruma cu mana de feru ori ce nesuiala catra coversire si desvoltare a suditiloru sei.

De vomu deschide anelele cele mai antice ale Romaniloru si Greciloru, vomu aflá, ca precumu la Greci legea principala a lui Solonu din Atin'a, asiá si charta magna romana a celoru 12. table garantisá libertatea reuniuniloru si legalitatea legislatiei libere si a autonomiei loru. Vedi corpus juris Justinianei liber IV, de collegiis.

În timpii nostrii nu esista unu statu civilisatu, unde n'aru fi asociatiuni feliurite, corespundietore lipseloru moderne a le natiuniloru; pentru ca unu

statu civilisatu cunosce folosurile, care se revarsa prin asociatiuni asupr'a cetatienilor lui. În fruntea acestoru state civilisate sta Belgi'a astadi, că fal'a libertatiei legale a presei si a asociatiuniloru. Dee D-dieu, că tote staturile europene se precunosca, că nu aceste libertati, ci denegarea loru este pagubitore atatu pentru bun'a stare a loru, catu si pentru ceea a natiuniloru loru. Însusi guvernulu celu mai absolutisticu de astadi, celu din Dania, sau încredintiatu, ca se espune primesdiei de a fi ocaritu de tota Europ'a civilisata, deaca aru denegá natiunei sale vreo manifestare nationala; de aceea iarta astadi si acestu guvernulu tienerea adunariloru pentru sfatuirea libera asupr'a petitiuniloru, dupa parerea si voi'a poporului seu.

În legatura cu acestea prea bucurosu marturisescu, că suntemu fiii unei patrii, carea pe dreptu se numera între staturile civilisate europene, căci are tote atributele, ce caracteriseaza cultur'a si civilisati'a unui statu. Spre dovedirea acestor'a destulu este a dice atat'a, că noi avemu o patria constitutionala, pe basea egalei îndreptatiri, cu legi de libertatea presei si de asociatiuni si de representatiunea poporului la legislatia, precumu si legi de îmbracarea posturiloru, fara deosebire de nascere, rangu si stare. Nu este asia dara de mirare, că si in patri'a noastra, că si în celelalte staturi europene, se formeaza asociatiuni feliurite, spre scopuri mai înalte umane si literarie si spre delaturarea unora greutati ce apasa pe poporu.

Fiindu noi asia dara nu mai multu supusi – jobagi seu clacasi, - ci cetatieni liberi ai unei patrii constitutionale, carea da libera desvoltare instituteloru de asociatiuni spre binele obstescu, amu intielescu si noi Romanii glasulu datoriei nostre, facia cu lipsele; de aceea Archiereii, preotii, si inteligintii nostrii, întrunu numeru că de 180. au asternutu înaltei locotiintie, în 10. Maiu a. tr. o representatia spre a se da voia spre înfiintiarea unei asociatiuni, carea se aiba de problema literatur'a si cultur'a poporului nostru

12..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

romanu, apoi înaintarea industriei și a agriculturii. Reprezentați'a această'asia suna: ¹ –

La această' reprezentatia au urmatu not'a presidiala a înaltei Locotiintie din 12. Juliu a. tr. în următoarele: ²

Această' rezoluțiune presidiala o amu primitu la Vien'a aflandume pe atunci acolo că membru alu senatulu imperialu *îmmultitu*. Eu m'amu aflatu îndemnatu a me adresá catra Dlu Georgiu Baritiu, că catra unu barbatu competentu alu natiunei spre compunerea statuteloru asociatiunei nostre. D. Baritiu au si compusu statutele si mi le au predatu. Într'aceea fiindu la guvernulu tiei o comisiune conchemata din barbati cei mai renumiti literati ai natiunei nostre, spre a 'si da parere în lips'a limbistica, acesti barbati, bravi în literatura si în tote ce privesce la binele obstescu, au desbatutu între sine si treab'a înfiintiadei nostre asociatiuni; deunde apoi Dlu Canonicu Cipariu si Dlu Pretoru Puscariu, carele au si datu la asociatiunea această' impulsulu celu din taiu prin organele nostre jurnalistiche, au luat ansa a compune din partele cate unu proiectu de statute si mi le au predatu spre întrebuintiare dupa împrejurari. Într'aceea m'amu întorsu si eu a casa dela Vien'a, în lun'a lui Octobre, si asiediandu trebile mele în rendu, si informandume pe calea privata despre modulu, carele se ne înlesneasca ajungerea scopulu la înfiintianda asociatiune, ce asía cu sete mare o dorimu, am compusu din acumu pomenitele trei proiecte de statute unu altu proiectu de statute, si sub 6 Decem. a. tr. l'am asternutu presidiulu înaltei locotiintie, alu carui cuprinsu este următorulu:³

- - -

---

¹ Anexa 1: Rogămintea mai multoru... p. 3-7

² Anexa 2: Respunsulu înaltei ... p. 11-14

³ Anexa 3 – Reprezentațiunea ... p. 14-15

În urm'a acestei reprezentatii, amu primitu apoi sub 31 Ianuariu a.c. aceasta resolutiune:¹ ---

În legatura cu acestea poftiti a vedea, Domniloru, acelu stadiu, la care amu ajunsu în privinti'a înfiintarei asociatiunei celei din taiu nationale romane; amu ajunsu adeca la acelu stadiu, unde dela guvernulu patriei amu castigatu voia spre întogmirea reguleloru pregatitoare a le înfiintiandei asociatiuni celei de noi dorite pentru literatur'a si cultur'a poporului nostru romanu si pentru industria si agricultura, cá apoi acestea regule earasi se le asternemu înaltului guvernulu spre esoperarea înaltei aprobatii imperatesei.

Asia dara spre acestu sfersitu v'am poftitu, Domniloru, la aceasta sfatuire, radimatu pe acea voia a Dvóstra, ce în representati'a cea dintaiu catra guvernulu din 10. Maiu a.c. ati descoperitu, cá adeca, înaltulu Guvernu se binevoiasca a îndrepta catra mine orenduielele sale în acestu obiectu cestionatu.

Eu sum convinsu de acelu adeveru, cá prin elaborarea statuteloru, prin castigarea resolutiunei; guverniale din 31. Ianuariu a.c. si prin conchemarea acestei sfatuiri am corespunsu acelei încrederi, cu care D-vóstra m'ati onoratu, asia acum predau eu în manile D-vóstra acestu obiectu momentosu si ve poftescu binecuventarea cereasca la deslegarea problemei cestionate.

Se pote, ca cineva îmi va înfatisia starea cea stralucita a Romaniloru vechi si monumintele cele stralucite a le marirei loru, de care tiear'a nóstra este plina, si asemenanduo cu starea nostra de astadi, carea e destulu de deplorabila, va gândi, de ce se întreprindemu unu lucru mai mare spre cultivarea natiunala, de ore ce este posibilu, ca va veni unu timpu barbaru, care lucrarile nostre le va nimici, si nati'a o va degrada la sorte de sclavia. Asiá este, cací nime nu pote trage la îndoiala, ca aceea, ce odata sau întemplatu în

---

¹ Anexa 4 – Raspunsulu ... p. 16-17

14..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

lume, nu s'aru putea întempla mai de multe ori. Totusi eu întracolo'mi dau parerea mea, ca monumentele materiale ale unui periodu cultu se potu nimici prin mani barbare, si o natia libera se pote lipsi de libertate prin niste legi draconice; însa monumintele spirituale si moravurile cele morale, precum si valoarea loru remanu pentru toti timpii neresturnavere, caci acestea sunt mai presusu de orice putere silnica si fisica; de ele nu se pote atinge man'a barbarului; furulu nu le pote fura; moliile nu le potu manca. – Fiindu asia dara problem'a nostra a înainta literatur'a, cultur'a, industri'a si agricultur'a natiunei nostre, adeca a înainta starea spirituala si materiala a poporului nostru, vremu a destepta prin mijloce natiunale facultatile, va se dica, cugetarile cele senine si seriose în poporulu nostru, cá se cunosca fiinti'a si destinati'a sa si se o scia întrebuinti'a spre totu binele, precumu si alte natii facu astadi aceast'a si precum este spiritulu celu civilisatoriu alu seclului nostru; darurile lui voru garantisa viitoriulu celu mai ferice alu multu cercatei nostre natiuni, si o voru feri de niste lovituri ucigatore de religi'a si limb'a ei. – Aceste convingeri mari sa ne însufletiasca, Domniloru, pre noi toti, si atuncea tare credu, ca ceriulu va încorona cu flori de mangaiere întreprinderea nostra, si va asculta rugaciunea mea, prin carea cucerindume 'lu rogu, ca se reverse binecuventarea sa asupr'a asociatiunei nostre, caci totu darulu deseversitu vine de susu dela parintele luminiloru.

În sfersitu din partemi me obligu, ca voiu sprigini scopulu asociatiunei nostre, încatu va sta în poterile mele, caci aci voiu fi norocosu a audi sunetele cele dulci a le limbei mele materne, care de straini nu sau învrednicitu de atentiune, însa acelea cu atat'a mai scumpe suntu inimei mele !

Anexa 1

**Rogamintea mai multoru barbati fruntasi ai natiunei nóstre catra inalt'a
Locotiintia c. r. Transilvana, pentru a se dá voia la tienerea unei adunari
consultatóre in privinti'a infiintarii unei asociatiuni pentru literatur'a si
cultur'a popor. Romanu.
Înalta c. r. Locotiintia!**

Semnalulu timpului nostru e progresulu! Staturi, natiuni rivaliséza
laolalta in nasué'l'a dupa progresu, adeca spre inaintarea fericirei universale
prin desvoltarea puteriloru loru spirituale şi materiale, prin inflorirea
agriculturei si a industriei, si nu suferé nici o indoiéla, cá fundamentulu antaiu
alu inflorirei fiecarui statu este cultivarea morala si luminarea poporului, si
bunastarea lui prin astea conditionata.

Cunoscinti'a aceea s'a trezitu si la Romanii din patri'a aceasta: pentru
aceea ei nu dorescu nemicu mai tare, decâtu posibilitatea de a puté dovedi
acést'a in fapte, cá prin aceea se fie partasi luminarei si culturai moderne.
Dreptu aceea umilitu subscrisii, petrunsi de acésta convingere generale a
natiunei nóstre si de simtiulu de datorintia a fiecarui cetatianu, dupa puteri a
contribui spre inaintarea culturai poporale, spre promovarea industriei si a
agriculturei si spre, de acestea atarnatórea fericire a statului, -cá credintiosi
suditi si servi ai Maiestatii Sale apost. Preagratiusului nostru Domnu si
Imperatu, s'au semtilu chiamati, a cugetá despre midilócele, prin care-de si
barem partialu, s'aru putea ajunge amintitulu scopu alu luminarii poporului, si
au devenitu la aceea convingere tare, ca acelu scopu mai siguru se póte ajunge

16..... *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

prin întrebuintierea simbolului preagratosului nostru Domnu și Imperatu „Viribus unitis”, adeca prin înfiintarea unei reuniune a carei chiamare se fia latirea culturii populare și înaintarea literaturii cu puteri unite.

Fiindca înfiintand'a reuniune îndata la începutulu ei are debuintia de unu programu, de nesce statute,-și acestea pregatiri numai într'o adunare de mai multi membrii ai inteligintiei nôstre s'aru putea întemplá: asia umilitu-subscrisii cugeta, ca previnu tocma întentiuniloru binevoitóre ale înaltului c. r. Regimu, înaltucaruí asia de tare 'i jace la înima înaintarea possibile a culturii poporului,-candu asternu înaltei c. r. Locotiintie umilit'a rogare, cá Înaltu aceea se binevoiesca a da licentia spre tienerea unei adunari consultátore aici în Sibiiu pentru scopulu susatinsu.

Decisiunea înalta, ce va sa se aduca,-se se îndure înalt'a Locotiintia a o îndreptá catra episcopulu celu împreuna subscrisu Andreiu Barone de Siagun'a.

Intru stima profunda suntemu Ai înaltei c. r. Locotiintie

Sibiiu în 10 Maiu 1860

cei mai umili servi

Al. St. Siulutiu m. p.

A. Bar. De Siaguna

Archiepiscopu și Metropolitu alu Albei-Juliei

m. p. Episcopu

(Actele privitóre la Urdirea și înființierea Asociațiunei Transilvane pentru literatur'a română, și cultur'a poporului român, Sibiu, 1862, p. 3-7)

Anexa 2

**Responsul inaltei Locotiintie c. r. La petitiunea de mai susu
Presidiulu c. r. Locotiintie Transilvane
Sibiu in 12 Juliu 1860
Esselenti'a Vóstra!**

Prin petitiunea catra c. r. Locotiintia, data in Sibiu 10 Maiu 1860,-pre carea ati subscrisu-o si Esselenti'a Vóstra,-ceru mai multi Romani intelligenti licentia, cá pentru pregatirile debuincióse spre infiintiarea unei reuniuni, carea se aiba de scopu latirea culturai populare si inaintarea literaturai,-se se póta tiene o adunare consultativa in Sibiu.

De si sum totudeauna gata, a dá spriginu innaintatoriu ori si carei intreprinderi de unu folosu comunu: totusi, privindu la [art.] 16. alu legii de reuniune din 26. Noembre 1852. nu sum in stare, inca acum a incuviintiá cererea acésta.

In intielesulu capetului amintitului paragrafu debue fiecare petitiune pentru concesiunea antecedente, pentru indreptatirea, de a pregati mesurile spre infiintiarea unei reuniuni,- se fie instruata cu planulu intreprinderi si proiectulu statuteloru,-acesta desi numai in cele mai esentiale hotariri.

Deórece dara cerintiele atinse nu se afla in petitiunea respectiva: asia aru fi inca de produsu statutele,-macar si numai in schitie generale,-care cercuscriu inainte scopulu si planulu infiintiundeii reuniuni.

Cu ocasiunea aceasta intr'altel voi u a atrage atentiunea Esscelentiei Vóstre intr'acolo, ca eu nu tienu de concessibile infiintiarea unei reuniuni

18..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

eschivu-nationale, cu atatu mai putinu asiu fi in stare a 'mi dá invoél'a, cand reuniunea respectiva siar insusi in constituirea sa astfeliu de forme si institutiuni,-unde in spetie se tiene si titululu, pre care va se'lu póрте,-care o-aru cualifica de o asociatiune, ce s'ar desparti de celelalte nationalitati conlocuitoře intr'unu modu ostensibilu si ar servi tendintielor eschisivu-nationale.

Primiti Esselenti'a Vóstra asigurarea despre deosebitu-mi respectu.

Guvernatorulu Lichtenstein m. p.

Catra Esselenti'a sa Domnulu Consiliaru c. r. Intimu de statu si consiliariu extraordinariu timpuralu alu senatului imperialu si ilustrisimulu Episcopu gr. or. Andreiu Baronu de Siaguna, aflatoriu de presinte in Viena.

(Actele privitoare la Urdirea și înființarea Asociațiunei Transilvane pentru literatur'a română, și cultur'a poporului românu, Sibiu, 1862, p. 11-14)

Anexa 3

**Representaţiunea Eselentiei Sale D-lui Episcopu Andreiu Baronu de
Siagun'a cătră presidiulu înaltei Locutiinţie c. r. Transilvane, dto 6
Decemvre 1860**

Înaltu c. r. Presidiu Duvernialu

În legatură cu harti'a înaltului presidiu alu Locutiinţiei din 12 Julie a. c. N. Pres. 2475/8-12 amu onóre a aterne spre mai departe urmare Proiectulu de Statute alu Societatei pentru literatur'a şi cultur'a poporului romanu, şi pentru inaintarea industriei şi a agriculturii cu aceea umilita rugare: cá Inaltulu Presidiu cu privire la starea cea de facia a acestei tieri de Coróna, precumu şi la Credinti'a şi alipirea Natiei romane cătră Tronulu Maiestatei Sale, şi cătră Guvernulu Preaînnalt-aceluaşi, precumu şi la Diplom'a imperetésca din 20 Octom. a. c. S binevoiésca a substerne Maiestatei Sale acestu Proiectu de Statute alu numitei Asociatiuni şi a midiloci incuviintiarea lui cea dorita de o natia, carea au datu nenumerate dovedi despre alipirea sa cătră Tronulu maiestaticu, si alu carei patriotismu curatu si strainu de ori ce separatismu ostensibilu se dovedesce şi cu [art.] 4 alu Statutelu, unde limpede se dîce: ca Membrii acestei Asociatiuni potu fi de ori ce religia si natia.

Cu deosebita adunca cinstire suntu

Alu Innaltului Presidiu

Siibiu 6. Decem. 1860

(Actele privitoare la Urdirea şi înfiinţierea Asociaţiunei Transilvane pentru literatur'a română, şi cultur'a poporului român, Sibiu, 1862, p. 13-14)

Anexa 4

**Respunsulu inaltei Locutiintie la representatiunea Eselentei Sale D-lui
Episcopu Andreiu Baronu de Siagun'a, datată din 6 Decemvre 1860**

Eselenti'a Vóstra!

Inalt'a cancelaria aulico-transilvana, prin descoperirea sa din 22. ale acesteia Nr. 84, in interesulu [art.] 15. si 16. ai legii de reuniune din anulu 1852. (F. L. J. Nr. 253) a datu impurtenicire spre pregatirea mesurilor pentru infiintiarea unei reuniuni spre inaintarea literaturii si culturii poporului romanu, apoi spre propasirea agriculturii si industriei.

Imi tienu de onóre, a insciintia pre Eselentia Vóstra despre aceasta hotarire la representati'a din 6 Decem. din anulu trecutu Nr. 981. cu acea rugare, ca proiectulu statuteloru la timpululu seu salu aratati incóce, cá apoi in inteliessulu [art.] 4. alu legii de reuniune pe calea prescisa sa se póta midloci aprobarea cea mai inalta spre constituirea acestei reuniuni.

Primiti Eselentia Vóstra asigurarea despre deosebit'a-mi stima.

Sibiiu in 31. Ianuariu 1861

Guvernatorulu.

Liechtenstein m. p.

(Actele privitoare la Urdirea și înființarea Asociațiunii Transilvane pentru literatur'a română, și cultur'a poporului român, Sibiu, 1862, p. 16-17